

MÜZİK EĞİTİMCİLERİNİN ÖRGÜTLENME SORUNU

Refik SAYDAM*

ÖRGÜT VE ÖRGÜTLENME

Örgüt; “Ortak bir amaç ya da eylemi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların ya da kişilerin oluşturduğu birlik, teşkilat.” olarak tanımlanmaktadır (**TDK, 1983**). Ortak amaçlar doğrultusunda bir örgüt oluşturmaya ya da kurulmuş bir örgüt içinde bir araya gelmeye de **örgütlenme** denilebilir. Bir toplumu oluşturan birimler, meslekler, kesimler; ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, sanatsal vb. ortak amaçlarla örgütlenerek haklarını savunabilir, koruyabilir, geliştirebilirler. Örgütlenmenin yaygın olduğu bir toplumda demokrasi gerçek içeriğiyle yaşam bulabilir ve toplumsal kesimler arasında verimli, sağlıklı biçimde işbirliği gelişebilir. Örgütlü toplumlardan oluşacak bir dünyada, insanlığa ve doğaya saygılı, eşit, uygar, özgür ve barışçı bir sistem yaratılabilir.

Türkiye’de öğretmenler 2. Meşrutiyeti izleyen yıllardan itibaren çeşitli örgütlerde bir araya gelmişler; meslekî haklarını örgütlü olarak savunurken Kurtuluş Savaşı’nda, Cumhuriyet devrimlerinin ve çağdaş ulusal bilincin yaygınlaşmasında, eğitim yoluyla toplum kalkınmasında görevler üstlenmişlerdir. Encimen-i Muallimin, Muallimler Cemiyeti, Türkiye Muallimler ve Muallimler Birliği, Türk Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu, Türkiye Öğretmenler Sendikası, Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği ve günümüzdeki eğitim işkolu sendikaları bu süreçte genel olarak öğretmenlerin örgütlendikleri başlıca kuruluşlardır. Merkezî öğretmen kuruluşları doğal olarak eğitim sorunlarına bir bütün olarak baktığı ve özel alanlarda yoğunlaşmadığı için, bu kuruluşların yanı sıra değişik dalları kapsayan öğretmen örgütleri de kurulmuştur.

MÜZİK EĞİTİMCİLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ

Türkiye’de Cumhuriyet devrimiyle kurulan ve çağdaş uygarlığı hedefleyen eğitim sisteminin yapısı, güzel sanatlar eğitiminin bu sistem içindeki yeri; daha sonraki siyasal iktidarların ve bu iktidarlara bağlı olarak oluşan bürokratik mekanizmaların kendi siyasal düşünceleri doğrultusunda yaptıkları müdahalelerinden olumsuz yönde etkilenmiştir. Halkevlerinin ve Köy Enstitülerinin 1950’lerden sonra kapatılması, örgün ve yaygın sanat eğitiminin gelişmesini sekteye uğratmıştır. Okullarda sınıf mevcutları artarken müzik öğretmeni sayısında ve derslik, çalgı, araç gereç gibi olanakların durumunda öğrenci artışını karşılayacak bir gelişme sağlanamamıştır. Öğretmenlerin ekonomik, sosyal hakları, iş güvenceleri ve öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü konularında ciddi boyutlarda gerilemeler olmuştur

Toplumsal yaşamın tüm alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da yaşanan sorunlara çözüm bulunabilmesi ve müzik eğitiminin geliştirilebilmesi,

* Müzik Eğitimcileri Derneği Genel Başkanı

müzik eğitimcilerinin örgütlü olarak sürece doğrudan katılımıyla olanaklı görülmüştür. 1962’de “**Opus**” adlı müzik dergisini yayımlamaya başlayan Faruk Güvenç, bu durumu şöyle açıklamıştır:

“Uygar olmak demek bu sorunların bir toplumda çözümlenmiş, işler durumda bulunması demektir. Öyleyse daha uygar değiliz. Ama bir umut var, o da bu sorunlarımızı düşünmeye başlamış olmamızdır. Daha çok düşünen insan... Daha çok ilk adımı atan insan... Daha çok gerçekleştiren insan... Daha çok yaşayan ve yararlanan insan... Önümüzdeki basamaklar bunlar olsa gerek.”(**Opus Dergisi, Mayıs 1963**).

Artık müzik eğitimcilerinin örgütlenme gereksinimi kendini hissettirmeye başlamıştır ve aynı yıllarda Muammer Sun, müzik eğitimcilerinin üzerine düşen sorumluluğu şu sözlerle dile getirmiştir:

“Bizi yetiştiren kuşaklar, toplumumuzun kendi kaderini aşmasına öncülük etmişlerdi; bize onların başardıklarından ötesine el atmak düşünüyordu.(...)Toplum yaşamasını birbirine bağlayan zincirin bir halkası olarak her kuşak, kuşaklar içinde her kişi, kendi yerini alacaktır. Almalı ki yarına güvenle bakabilelim, umudumuz yitmesin.” (**Sun, 1969** s.273-274).

Örgütlülük, her düzeydeki okulda görev yapan müzik öğretmenlerini, müzik eğitimcisi yetiştiren kurumları, Bakanlık birimlerinde görev yapan müzik eğitimcilerini, uzmanları, sanatçıları ortak amaçlar etrafında bir araya getirecekti. Müzik eğitimcilerinin örgütlenme adımı 26 Ocak 1967’de Ankara’da atıldı ve sekiz müzik eğitimcisi tarafından **Türkiye Müzik Öğretmenleri Derneği** kuruldu. **Hayri Akay, Veysel Arseven, Nurhan Büyükgönenç, Nurhan Cangal, Saip Egüz, Kemâl Gündüz, Erdoğan Okyay ve Fehamettin Özgüç**’ün kurucu olarak görev aldığı bu örgütün amacı tüzüğünde şöyle açıklandı:

“Müzik öğretmenleri arasında mesleksi bir dayanışma ruhu yaratmak, müzik öğretmenlerinin yurt müzik eğitimi sorunlarında etkili bir şekilde söz sahibi olma özelemlerini gerçekleştirmek, okul müzik eğitimi yönünden çağdaş Türk sanat müziğinin gelişip yayılması için her türlü etkinliklerde bulunmak, üyelerinin mesleksi gelişmeleri için her türlü etkinliklerde bulunmak, bu konuda Millî Eğitim Bakanlığına teklifler sunmak, üyeleri arasında çeşitli sanat toplulukları kurulmasına önayak olmak, gerçek sanat müziğini hizmet eden benzer kuruluşlarla işbirliği yapmak, üyeleri için sosyal hizmetler götürmek, derneğe her türlü bağış ve yardım sağlamaya çalışmak”(**TMÖD Tüzüğü,1967** s.3-4).

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü öğretmenlerinden hareketle müzik eğitimcileri arasında önemli bir örgütlenme çalışması gerçekleştiren Türkiye Müzik Öğretmenleri Derneği, meslek haklarını savunan, üyeleri bir araya getiren çalışmalar yaptı. Derneğin üye kayıt defterlerindeki ödentî çizelgesinden 1977’ye kadar etkinlik gösterdiği ve 117 üyeye ulaştığı anlaşılmaktadır.

MÜZİK EĞİTİMCİLERİ DERNEĞİ (MÜZED)

Müzik eğitimcilerinin 1980'li yıllarda kesintiye uğrayan örgütlülüğü, 2000'li yıllara varmadan yeniden yaratıldı. Cumhuriyetin 75. yılını kutlama etkinlikleri çerçevesinde Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğünde bir araya gelen 100'ü aşkın müzik öğretmeni, ortak sorunlarına çözüm aramak üzere bir dernek kurma kararı aldı. Yürütülen ön çalışmalardan sonra 5 Şubat 1999'da gönüllü olarak görev üstlenen 18 kurucu üye tarafından **Müzik Eğitimcileri Derneği (MÜZED) Genel Merkezi**, Ankara'da kuruldu. Derneğin tüzüğünde amacı şöyle açıklandı:

“Müzik Eğitimcileri Derneği'nin amacı üyelerinin mesleki, sanatsal, kültürel, ekonomik haklarını korumak, geliştirmek ve bu alanlarda dayanışmasını sağlamak; müzik eğitiminin gelişmesine, Atatürk'ün öngördüğü müzik devriminin tamamlanmasına ve ileri götürülmesine katkıda bulunmaktır.” (MÜZED Tüzüğü, 3. Madde).

Bu amaca bağlı olarak derneğin çalışma konuları da şöyle belirlendi:

“Dernek bu amacı doğrultusunda aşağıdaki etkinlikleri gerçekleştirir:

a. Örgün ve yaygın müzik eğitiminin gelişmesine katkıda bulunacak görüşler, projeler, plan ve programlar oluşturarak ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimde bulunmak;

b. Müzik eğitimiyle ilgili ders kitabı, yardımcı kitap, çalgı öğretim metodu,

dağarcık, kaset, plak, CD, video kaset, ders planı vb. hazırlamak;

c. Okulların müzik odaları için gereksinim duyulacak her türlü araç gerecin onarımında, üretiminde ve sağlanmasında müzik öğretmenlerine yardımcı olmak;

d. Üyelerine ve halka yönelik müzik kursları açmak;

e. Korolar, çalgı grupları oluşturmak;

f. Konserler ve değişik alanlarda yarışmalar düzenlemek;

g. Çağdaş uygarlık yolunda toplumsal bilinci ve duyarlılığı geliştirmek için müziksel üretim ve aktiviteler gerçekleştirmek;

h. Üyeleri arasında haberleşmeyi, bilgi ve deneyim alışverişini sağlamak üzere bülten, dergi, bildiri, gazete vb. yayın çıkarmak;

ı. Radyo, televizyon programları hazırlamak;

i. Üyelerinin görev yaptığı kurumlardaki çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve ekonomik haklarının geliştirilmesi için yetkili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak;

j. Amaçları doğrultusunda sempozyum, açık oturum, konferans, söyleşi, forum, toplantı, vb. kültürel etkinlikler düzenlemek;

k. Benzer amaçlı eğitim ve sanat örgütleriyle, laik ve demokratik cumhuriyet ilkelerini savunan kurum ve kuruluşlarla güç birliği yapmak;

l.

Açılmış ve açılacak özel müzik dersanelerinin niteliğini yükseltmek; bir standarda kavuşturmak üzere MEB ve ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak;

m. Üyeleri arasında sosyal ve ekonomik dayanışmayı sağlamak için lokal açmak, gezi, yemek, balo, vb. etkinlikler düzenlemek;

n. Üyeleri arasında ekonomik dayanışmayı sağlamak için yardımlaşma sandığı, tüketim, konut vb. kooperatiflerinin kurulmasına yardımcı olmak;

o. Üyeler arasındaki kültürel dayanışmayı sağlamak için her türlü sanat ve kültür etkinliğinin üyeleri tarafından izlenmesine katkıda bulunmak ;

ö. Müzik eğitimine katkılarda bulunmuş olan kişi, kurum ve kuruluşlara sahip çıkarak, bunları üyelerine ve halka tanıtmak, gerektiğinde ödül törenleri düzenlemek;

p. Dernek amaçları doğrultusunda taşınır ve taşınmaz mallar edinmek;

r. Gerektiğinde derneğe gelir sağlamak amacıyla ilgili makam ve kuruluşlardan izin alarak piyango ve çekilişler düzenlemek;

s. Çalışmaları daha düzenli bir hale getirebilmek için komisyonlar, birimler kurmak;

*ş. Genel hükümler çerçevesinde kendine düşen diğer görevleri yapmak.”
(MÜZED Tüzüğü, 4. Madde).*

Dernek tüzüğünün 5. maddesinde müzik eğitimcisi yetiştiren bir öğretim kurumunu bitirenlerin derneğe üye olabileceği, Müzik Eğitimi Bölümü öğrencileriyle müzik sanatına gönül veren sanatçıların da fahrî (onursal) üye olabileceği açıklandı. MÜZED, bu kapsama uygun olarak ilk ve orta dereceli okulların müzik öğretmenleri, üniversitelerin müzik eğitimi, güzel sanatlar bölümleri ve konservatuvarların öğretim üyeleri, Kültür Bakanlığına bağlı sanat kurumlarında görev yapan eğitimci kökenli sanatçılar ve diğer müzik eğitimcileri arasında üye kaydına başladı. Derneğin 8. etkinlik yılına girdiği 2006'nın Nisan ayında üye sayısı 546'ya ulaştı. Aynı dönemde 30 fahrî (onursal) üye kaydedildi. Üye sayısı düzenli biçimde artış kaydeden MÜZED'in hedefi, ülke genelindeki müzik eğitimcilerinin tamamını örgütlemektir.

Müzik Eğitimcileri Derneği üyelerinin görev yaptıkları kurumlara göre sayısal dağılımları, **Tablo:1**'de verilmiştir:

Tablo 1: MÜZED üyelerinin görev yaptıkları kurumlara göre sayısal dağılımı

Görev yapılan kurum	Sayı	%
İlköğretim kurumları	136	24.91

Ortaöğretim kurumları	95	17.40
AGSL	71	13.00
Meslekî Ortaöğretim kurumları	13	2.38
Halk Eğitimi Merkezleri	6	1.10
MEB birimleri	4	0.73
MEB resmî kurumları toplamı	325	59.52
Üniversiteler	107	19.60
Özel öğretim kurumları ve kurslar	28	5.13
Kültür Bakanlığı, TRT vb. kurumlardaki koro, orkestra ve topluluklarda görev yapan sanatçılar	15	2.75
Emekliler	52	9.52
Müzik yapımcıları ve yayıncıları	3	0.55
Devlet memuru	1	0.18
Atanmamış olanlar ve belirsiz	15	2.75
TOPLAM	546	100.00

Kaynak: MÜZED üye kayıt defterleri

Tabloya göre her on MÜZED üyesinden altısının halen Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında; her on üyeden ikisinin de üniversitelerde görev yaptığı anlaşılmaktadır. Emekli üyelerin de görev yaptığı yıllarda bu kurumların mensubu olduğu düşünüldüğünde, gerçek oranın bu rakamların üzerinde olduğu düşünülebilir. Sanatçılar arasında dikkate değer bir örgütlenme oranı yakalansa da bu kesimdeki örgütlenmenin henüz başlangıç düzeyinde olduğu düşünülmektedir. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda görev yapan MÜZED üyeleri içinde İlköğretim okullarının müzik eğitimcileri öne çıkmakta; bu kurumları genel liseler ve Anadolu Güzel Sanatlar liseleri izlemektedir. Ancak

örgütlenme oranı, bu kurumların her birinde görev yapan toplam müzik öğretmeni sayısına göre hesaplandığında sıralama değişmektedir. Türkiye genelinde Halk Eğitimi merkezlerinde görev yapan her üç öğretmenden biri; Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde görev yapan her yüz öğretmenden yirmiikisi MÜZED üyesidir. Millî Eğitim Bakanlığı genelinde müzik öğretmenlerinin örgütlenme düzeyi yaklaşık yüzde altıdır(325/5655). Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlar genelinde oranın görece düşük oluşundaki temel etkenin, müzik eğitimcilerinin görev yaptıkları illerin ve okulların doğal olarak yurt geneline dağılmış olması ve alanın genişliği nedeniyle yaşanan ulaşım güçlükleri olduğu düşünülmektedir.

MÜZED üyelerinin yarısından çoğu Ankara'dadır. İllere göre MÜZED üyelerinin dağılımı **Tablo 2**'de verilmiştir:

Tablo 2: MÜZED üyelerinin illere göre sayısal dağılımı

İller	Sayı	%
Ankara	298	54.58
İstanbul	61	11.17
İzmir	16	2.93
Bursa	15	2.75
Bolu	14	2.56
Malatya	13	2.38
Konya	9	1.65
Çorum	8	1.47
Çanakkale	7	1.28
Van	7	1.28
Eskişehir	6	1.10
Mersin	6	1.10

Samsun	6	1.10
Aydın	5	0.91
Bartın	5	0.91
Zonguldak	4	0.73
Diğer İller (3'er üye: Antalya, Balıkesir, Denizli, Isparta, Kayseri, Kocaeli, Ordu, Uşak; 2'şer üye: Adana, Adıyaman, Afyon, Burdur, Edirne, Giresun, Hatay, Kastamonu, Kırıkkale, Muğla, Sakarya, Şanlıurfa, Trabzon; 1'er üye: Aksaray, Artvin, Bingöl, Çankırı, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Erzurum, Gaziantep, Giresun, Kırşehir, Mardin, Sinop	63	11.54
Yurtdışı	2	0.37
Belirsiz	1	0.18
TOPLAM	546	100.00

Kaynak: MÜZED üye kayıt defterleri

Tabloya göre MÜZED'in 81 ilin ellisinde üyesi vardır. Dernek Genel Merkezinin bulunduğu Ankara'da müzik eğitimcilerinin örgütlenme oranı yüksektir. Dernek, üniversite Müzik Eğitimi bölümlerinin ve Anadolu Güzel Sanatlar liselerinin bulunduğu illerden itibaren ülke genelinde anlamlı bir üye sayısına ulaşmıştır. Derneğin örgütsel yapısının çok büyük bir alanda ve birbirinden uzak yerleşim birimlerindeki konumu, üyelik ödentilerinin toplanmasında ve iletişimde güçlükler yaratmaktadır. Önümüzdeki yıllarda şube ve temsilcilik örgütlenmelerinin yanı sıra elektronik ortamdaki iletişimin de üyeler arasında yaygınlaşmasıyla bu sorunun önemli ölçüde aşılabacağı düşünülmektedir.

MÜZED'DE ÖRGÜTLENEN MÜZİK EĞİTİMCİLERİNİN HEDEFLERİ VE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR

Müzik Eğitimcileri Derneği, üyeleri arasında yaptığı araştırmalara dayalı olarak müzik eğitimcilerini temel istemlerini aşağıdaki biçimde formüle etti ve bu istemlerin gerçekleşebilmesi için etkinlikler yürüttü:

1. Her okula en az bir tane olmak üzere yeterli sayıda müzik dal öğretmenini yetiştirecek koşullar hazırlanmalı; mezunların tamamının ataması yapılmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığının 2006 yılı verilerine göre resmî eğitim öğretim kurumlarındaki müzik eğitimcilerinin sayısal durumlarına ilişkin bilgiler **Tablo 3**'te verilmiştir:

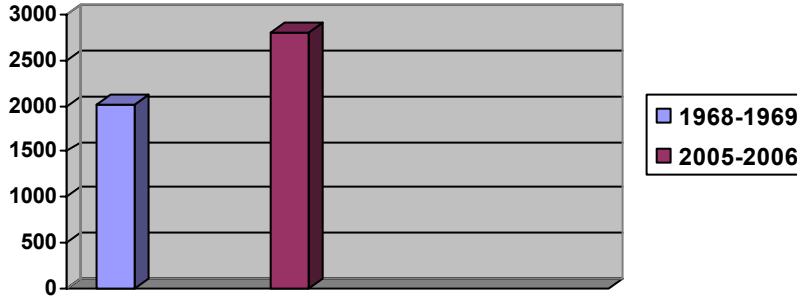
Kadro Durumu	Sayı	%
Görevde olan kadro	5633	46.62
Sözleşmeli görev yapanlar	22	0.18
İhtiyaç duyulan kadro	6427	53.20
Toplam norm kadro	12082	100.00

Kaynak: MEB 2006 İstatistikleri

Tabloya göre halen görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin toplam sayısı, Bakanlıkça belirlenen norm kadronun yarısına bile ulaşmamaktadır. Görev yapmakta olan kadronun ihtiyaç duyulan norm kadroya oranı Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde %27.46; İlköğretim okullarında %38.25, liselerde %70'tir. MEB Talim ve Terbiye Kurulunca alınan 14.07.2005 tarihli karar doğrultusunda Liselerde 2005-2006 Eğitim Öğretim Yılından itibaren seçmeli derslerin öğrenci tarafından seçilemeyecek duruma getirilmiş olması, bu kurumlarda müzik dersi öğretmenine olan gereksinimi sanal biçimde azaltmış olduğundan, liselerdeki oran diğer kurumlardan daha yüksek görünmektedir.

1968-1969 Eğitim Öğretim Yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda 502 müzik öğretmeni görev yapıyordu ve bir müzik öğretmenine kuramsal olarak düşen öğrenci sayısı 2005'tir(**Sun,1969**, s.200-201). Aradan geçen 37 yıldan sonra 2005-2006 Eğitim Öğretim Yılında müzik öğretmeni sayısı (22'si kadrosuz olmak üzere) 5655'e ulaşmış ancak öğrenci sayısı daha çok arttığından bir müzik öğretmenine düşen öğrenci sayısı da 2788'e yükselmiştir.(**MEB 2006 İstatistikleri**). Yıllara göre bir müzik öğretmenine düşen öğrenci sayısı, Grafik 1'de verilmiştir:

Grafik 1: Bir müzik öğretmenine düşen öğrenci sayısı

Müzik Eğitimcileri Derneği, müzik dersinin tüm öğretim kurumlarında önemsiz bir duruma getirilme ve kaldırılma girişimleriyle bu durumun doğal sonucu olarak istihdam daraltılmasını, müzik öğretmeni adaylarını bekleyen işsizlik tehdidini, Türk çocuklarının, gençlerinin, halkının müzik eğitimi görme, müzik sanatını öğrenme ve yaşama haklarının fiilen ortadan kaldırılma tehlikesini yerinde belirlemiş, dikkatini bu konularda yoğunlaştırmıştır.

2. İlköğretim ve Ortaöğretim Tümü Sınıflarında Haftada İki Saat Zorunlu Müzik Eğitimi Okutulmalıdır.

2004-2005 Eğitim Öğretim Yılında ilköğretim okullarının ilk üç sınıfında haftada ikişer, diğer sınıflarında da haftada birer saat müzik dersi okutulmaktaydı. Aynı yıl ortaöğretim kurumlarının programlarında da haftada iki saat seçmeli müzik dersi yer almaktaydı. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu, pilot okullarda üçüncü sınıftan itibaren müzik, resim ve beden eğitimi derslerinin zorunlu olmaktan çıkarılarak “sanat etkinlikleri” ve “spor etkinlikleri” adlı seçmeli derslerin getirilmesi için bir anket uygulaması başlattı(Ek-1). MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü ise yaptığı bir başka çalışmada müzik, resim ve beden eğitimi derslerinin ilköğretimin tüm sınıflarında zorunlu olmaktan çıkarılmasını planladı. MÜZED’in, sanat eğitimcileri topluluğunun, sanatçı örgütlerinin örgütlediği tepkiyle bu girişim sonuçsuz kaldı. MEB TTK’nin 14.07.2005 tarihli ve 192 sayılı kararıyla ilköğretim kurumlarında müzik, resim ve beden eğitimi derslerindeki zorunlu saatlerde değişiklik yapılmadı; sanat etkinlikleri ve spor etkinlikleri dersleri ek olarak seçmeli biçimde getirildi.

Öte yandan TTK’nin aynı gün, yukarıdaki kararının ardından aldığı 193 sayılı kararıyla ortaöğretim kurumlarındaki seçmeli müzik dersleri öğrenci tarafından seçilemeyecek duruma getirildi. Ortaöğretim programlarının büyük çoğunluğunun 9. sınıfına seçmeli dersler için saat ayrılmadı; diğer sınıflarda seçmeli saatlere ayrılan süre azaltılırken, seçmeli ders türleri artırıldı. MÜZED, bu yanlışlığın düzeltilmesi için Ortaöğretim Genel Müdürüyle, TTK üyeleriyle görüşmeler yaptı, Müzik Eğitimi bölümlerini, müzik eğitimcilerini, kamuoyunu konudan haberdar etti. Hukuksal yönden de girişim başlattı; haftalık ders dağılım çizelgelerinin (müzik ve sanat derslerini de kapsayacak biçimde yeniden düzenlenebilmesi için)

iptali istemiyle MEB aleyhine dava açtı. Açılan dava halen Danıştay 8. Dairesinde devam etmektedir.

3. Öğretim Programları, ders kitapları, ulusal hedefler doğrultusunda ve çağın gereklerine uygun olarak öğretmenlerin de katılımıyla yeniden düzenlenmelidir.

MÜZED yöneticileri, öğretim programlarının Dünya Bankası kredileriyle, AB'nin sözde "hibe" ve fonlarıyla, yabancı uzmanlara hazırlanmasını ve eğitimin ulusal hedeflerden uzaklaştırılması girişimlerini eleştirmişler; Bakanlık birimlerini, müzik eğitimcilerini ve müzik eğitimcisi yetiştiren kurumları bu konularda uyarılmışlar, bilgilendirmişlerdir. Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün Program Komisyonunda görev alarak bu konuda hazırladıkları raporları Bakanlığa sunan MÜZED yöneticileri, 2002 yılı Mayıs ayında MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün lise programlarını dört yıla yayma projesinde görev almışlar; Lise Müzik Dersi Öğretim Programını gözden geçirerek dört yıla göre düzenlemişler; liselerin 10, 11 ve 12. sınıflarında seçmeli ders yapısı devam ederken 9. sınıflarda müzik veya resim derslerinden birinin zorunlu olarak okutulması önerisini kabul ettirmişlerdir. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün görüşü olarak TTK'ye giden bu öneri ve program çalışması, dört yıllık lise uygulamasına 2002 sonbaharında geçilemediği için Bakan Hüseyin Çelik döneminde gündemden kaldırılmıştır. 9. sınıflarda zorunlu okutulması gereken müzik veya resim dersleri bu sınıftan tamamen kaldırılmıştır.

MÜZED adına başta TTK Başkanı olmak üzere tüm Bakanlık birimleriyle yapılan görüşmelerde, program çalışmalarında bizzat işbaşında görev yapan müzik eğitimcilerinin bu çalışmalar içinde yer almaları gereği vurgulanarak katkı sunmaya hazır olduğu belirtilmiş; TTK Başkanı ve diğer yetkililer, yapılacak çalışmalara MÜZED'in davet edileceğini belirtmişlerdir.

Liselerde alt sınıflarda öğrenci tarafından seçmeli müzik dersi alınmasına karşın, bir sonraki yılda okul yönetimince öğrenci görüşü dikkate alınmadan müzik dersi yerine başka bir seçmeli ders verilmesi yönünde hatalı uygulamalar üzerine durum MÜZED yöneticisi Hilâl Arslan tarafından Talim ve Terbiye Kuruluna iletilmiştir. TTK adına MÜZED Yöneticisi Hilâl Arslan'a verilen 06.09.2000 tarih ve B08.: TTK.0.01.01.12/010353 sayılı yazıda şu açıklamaya yer verilmiştir:

"27.04.1998 tarih ve 64 sayılı Kurul kararıyla kabul edilen Ortaöğretim 9, 10, 11. sınıflar seçmeli müzik dersi öğretim programları, amaç ve konular itibarıyla birbirini izler ve tamamlar niteliktedir"(MÜZED Dergisi 2. sayı s.10).

Birbirini izleyen ve tamamlayan programlar tamamlanmadan öğrencinin seçmeli dersi değiştirilememektedir. Bu açıklama doğrultusunda öğrencilerin seçmeli dersleri okul yönetimleri tarafından keyfi biçimde değiştirilemeyecektir.

4. Müzik dersi İlköğretim 4. sınıftan itibaren müzik dal öğretmenleri tarafından verilmeli; yeterli istihdam sağlandıktan sonra ilköğretimin ilk üç

sınıfının ve ilköğretim öncesinin müzik dersleri de dal öğretmenleri tarafından verilmelidir. Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümlerinde müzik derslerine hak ettiği önem verilmelidir.

MÜZED'in bu konudaki ısrarlı girişimleri sonucu Bakanlığın Ağustos 2004 tarihli ve 2563 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan kararında pilot olarak belirlenen Ankara, Antalya, İzmir, Bursa, Gaziantep, Samsun ve Van illerinde müzik, resim, beden eğitimi, din kültürü ve ahlâk bilgisi derslerinin dal öğretmenlerince okutulması ve uygulamanın sonuçlar dikkate alınarak yaygınlaştırılması kararlaştırılmıştır. Bu karar, öğrencilerin müzik dal öğretmenleriyle daha erken buluşması ve sanat eğitimcisi istihdamının gelişmesi yönlerinden önemli olmuştur. Ancak Bakanlığın din kültürü ve ahlâk bilgisi dersini, müzik resim ve beden eğitimi dersleriyle aynı konumda değerlendirmesi de düşündürücüdür.

5. Müzik öğretmenleri hizmet öncesinde iyi yetiştirilmeli ve hizmet içinde düzenlenecek eğitimlerle kendini geliştirebilmesi, gelişmelere uyumu sağlanmalıdır.

Müzik öğretmenlerinin hizmet içi eğitimi konusunda MÜZED Bakanlığa ve Ankara Millî Eğitim Müdürlüğüne öneriler götürmüş, MÜZED yöneticilerini görev aldığı program komisyonları aracılığıyla Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde öğretmenleri meslekî yönden geliştirecek seminerler düzenlenmiştir. MÜZED salonunda müzik öğretmenlerine yönelik konferanslar, söyleşiler düzenlenmiştir. MÜZED Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Alp Özeren'in girişimiyle İstanbul'da 2005 Eylülünde "İstanbul 1. Müzik Öğretmenleri Sempozyumu" düzenlenmiştir. Üyeler arasında kaynaşması sağlamak amacıyla düzenlenen yıllık MÜZED yemekleri, geleneksel hâle getirilmiştir.

6. Okullar, müzik derslerinin gerektirdiği müzik odası, çalgı ve araç gereçlerle donatılmalıdır.

Müzik odası, çalgı, araç gereç olmadan müzik dersinden beklenen verimin sağlanması olası değildir. MÜZED, Bakanlıkça bu alana ödenek ayrılması ve okul yönetimleri için yönlendirici bir yazı çıkarılması için görüşmeler yapmış, öneriler götürmüştür. Bu konuda kendi girişimleriyle örnek çalışmalar ortaya koyan müzik eğitimcilerinin çalışmalarına MÜZED Dergisinde yer verilmiştir.

7. Millî Eğitim Bakanlığı içinde güzel sanatlar eğitiminden sorumlu olacak bir yapılanmaya gidilmeli, "Güzel Sanatlar Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmalıdır.

Bu konu MÜZED tarafından bir proje hâline getirilerek Bakanlığın ilgili birimlerine pek çok kez iletilmiştir. Öneri, iletilen bölümlerde olumlu karşılanmış, dikkate alınmış, hatta 2002 yılında Bakan Metin Bostancıoğlu tarafından böyle bir birimin kurulmasına söz verilmiş; taahhüt olarak da MÜZED dergisinin İlkbahar 2002 tarihli 5. sayısının kapağına kendi el yazılarıyla "*Güzel Sanatlar Eğitimi*

Genel Müdürlüğü” diye yazılmıştır. Ancak ilgili Bakan, görev süresinin sonuna kadar bu konuda herhangi bir adım atmamıştır.

8. Müzik eğitimcileri, sanat ve eğitim kuruluşları, ulusal bağımsızlığı, laik ve demokratik cumhuriyeti savunan kuruluşlar güçbirliği yapmalıdır.

Müzik Eğitimcileri Derneği, tüzüğünde belirtilen amaçlar doğrultusunda benzer amaçlı eğitim, sanat, kültür kuruluşlarıyla bir araya gelerek platformlar oluşturmuştur. Kuruluşuna önderlik ettiği ve sözcülüğünü yaptığı **Kamu Kültür ve Sanat Platformunda** kamuya ait sanat kuruluşlarının yerel yönetimlere devredilme, kapatılma girişimlerinin karşısında durmuş, düzenlediği etkinliklerle, TBMM grup başkanvekilleriyle Kültür Bakanıyla ve bu bakanlığa bağlı genel müdürlüklerle, milletvekilleriyle yaptığı görüşmelerle, Cumhurbaşkanına yazdığı yazılarla sanat kurumlarımızı savunmuş ve kapatılmasını engellemiştir. **Eğitim Hakkını Savunma Komitesi** ve **Ulusal Eğitim Platformunda** eğitim kurumlarımızda yabancı dille eğitim yerine güzel Türkçemizle eğitim yapılmasını savunmuş, eğitimin özelleştirilmesi girişimlerine karşı yurttaşların eğitim hakkını savunmuş, Öğretmenevlerinin öğretmenlerin ellerinden alınarak özelleştirilmesi girişimleri engellenmiştir. Atatürkçü Düşünce Derneği, Türk-İş gibi kitle örgütleriyle üniversitelerin ve yüzlerce ulusal kuruluşun oluşturduğu **Ulusal Birlik Hareketince** düzenlenen, Atatürk ilke ve devrimleri yolunda ulusal bağımsızlığı savunan etkinliklerde yer alınmıştır. Bu bağlamda 26 Ağustos 2004 Afyon Kocatepe etkinliğinde, 18.04.2004 tarihli Ankara Abdi İpekçi Parkındaki Kıbrıs Mitinginde Lozan 2005 ve Berlin 2006 etkinliklerinde MÜZED temsil edilmiştir.

Diğer etkinlikler

MÜZED, tüzüğündeki amaçlar doğrultusunda MÜZED adıyla üç aylık dönemlerle bir meslek dergisi yayımlamaktadır. Bazı aylarda aksamasına karşın bugüne değin 13 sayı yayımlanan MÜZED Dergisinin 14. sayısının hazırlıkları sürmektedir. Bu dergide müzik eğitimcileri arasında meslekî bilgi ve deneyim alışverişine katkıda bulunacak, iletişimi haberleşmeyi sağlayacak yazılara, araştırmalara yer verilmektedir.

MÜZED, müzik eğitimine önemli hizmetlerde bulunmuş müzik eğitimcilerine müzik eğitimcilerinin teşekkür duygularını dile getirecek bir ödül etkinliği gerçekleştirmektedir. “**Müzik Eğitimine Hizmet Ödülü**” adı verilen ve maddî yönü olmayan bu etkinlik, MÜZED’in genel kurulları öncesinde iki yılda bir yapılmakta, ödül verilmesi kararlaştırılmış olan müzik eğitimcisine teşekkür plaketi sunulmakta, konuyla ilgili sunular, dinletiler gerçekleştirilmektedir. Müzik Eğitimine hizmet ödülü 2002’de **Faik Canselen**’e; 2004’te **Prof. Muammer Sun**’a verilmiştir 2006 ödül töreni Haziran ayında yapılacak MÜZED 4. Olağan Genel Kurulu öncesi yapılacaktır.

SONUÇ

1999'da Ankara'da Müzik Eğitimcileri Derneği Genel Merkezinin kurulmasıyla örgütlenme konusu, müzik eğitimcilerin gündemine girmiştir. Müzik eğitimcileri örgütleriyle müzik eğitiminin geliştirilmesi ve mevcut hakların savunulması doğrultusunda her alanda girişimlerde bulunabilmekte, meslekî sorunlarına çözüm aramaktadır. Özellikle son bir yıl içerisinde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında okutulmakta olan müzik dersleriyle ilgili olarak Bakanlık tarafından gündeme getirilen, bir bölümü uygulamaya konulan tartışma ve kararlar müzik eğitimcilerinin ivedilikle örgütlenmesini güçlendirmesinin ve sürece etkin bir biçimde katılımının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Kaynaklar

MEB 2006 İstatistikleri

Müzik Eğitimcileri Derneği (MÜZED) arşivi

MÜZED dergileri

Opus Dergisi (Mayıs 1963).

Say, Ahmet. **Müzik Ansiklopedisi** 1-2-3, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 2005

Sun, Muammer. **Türkiye'nin Kültür Müzik Tiyatro Sorunları**, Ajans Türk Yayınları, Ankara 1969

Türkçe Sözlük, Genişletilmiş 7. Baskı, TDK Yayınları, Ankara 1983

T.C. MEB 2006 Malî Bütçesine İlişkin Rapor, MEB Yayınları, Ankara 2005

Türkiye Müzik Öğretmenleri Derneği üye kayıt defterleri

Türkiye Müzik Öğretmenleri Derneği Tüzüğü, Ankara 1967